

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/26/2024
Identifikačné číslo spisu:	5120210245
Dátum vydania rozhodnutia:	24.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5120210245.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ T. W., nar. XX. N. XXXX, C. XX, 2/ L. W., nar. XX. T. XXXX, B. M. L., Č. XXXX/XX, obidvaja právne zastúpení spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Milan Chovanec s.r.o., Žilina, V. Tvrdeho 17, proti žalovanej W. L., nar. XX. L. XXXX, D. XX, právne zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária M. Kojtalová, s.r.o., Žilina, Antona Bernoláka 51, o uloženie právnej povinnosti, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 13C/73/2020, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. septembra 2023 sp. zn. 10Co/19/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 11. októbra 2022 č. k. 13C/73/2020-218 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali, aby súd svojim rozhodnutím deklaroval, že právny predchodca žalobcov N. W. nadobudol vydržaním právo vecného bremena spočívajúce v práve prechodu a prejazdu cez pozemok KNC parc.č. XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 220 m², k.ú. D. ku stavbe rodinného domu č.s. XX postaveného na pozemku KNC parc.č. XX/X - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 67 m² a pozemku KNC parc.č. XX/X - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 52 m² v k.ú. D., a následne, aby žalovanej, ako vlastníčke nehnuteľnosti KNC parc.č. XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 220 m² v k.ú. D., uložil povinnosť strpieť právo prechodu a prejazdu cez pozemok KNC parc.č. XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 220 m², k.ú. D. ku stavbe rodinného domu č.s. XX postaveného na pozemku KNC parc.č. XX/X - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 67 m² a pozemku KNC parc.č. XX/X - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 52 m² v k.ú. D., a to po časti KNC XX v rozsahu vyznačenom geometrickým plánom I.. N. P. č. XXXXXXXXX - XXXX/XXXX, zpmč. XXX zo dňa 07. 08. 2020.

1.1. Podľa žalobcov ich právny predchodca N. W. nadobudol právo vecného bremena spočívajúce v práve prechodu a prejazdu cez predmetný pozemok najneskôr dňa 01. 01. 1962, pretože ho dobromyseľne realizoval od roku 1947 na základe dedičskej dohody uzavretej v dedičskom konaní po

svojom otcovi G. W., kedy sa stal podielovým spoluvlastníkom predmetného pozemku titulom dedenia po svojom otcovi G. W., pričom v roku 1952 si postavil rodinný dom č.s. XX a pozemok KN C parc.č. XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 220 m² slúžil na prechod a prejazd k tomuto rodinnému domu. V tejto súvislosti žalobcovia zároveň tvrdili, že zápisnica spísaná dňa 10. 05. 1960 na bývalom MNV v D., len potvrdzovala ústnu dohodu súrodencov z roku 1947, kedy sa súrodenci dohodli na rozdelení pozemku a na režime prístupu k domu č.s. XX, ktorý si postavil v roku 1952 N.V. W. na pozemku KNC parc.č. XX- zastavaná plocha a nádvorie o výmere

119 m², a tiež na prístupe k pozemku KNC parc.č. XX- zastavaná plocha a nádvorie o výmere 119 m², všetko v súčasnosti zap. na LV č. XXXX pre k.ú. D. vo vlastníctve žalobcov, a to cez predmetný pozemok, t.j. cez pozemok KNC parc.č. XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 220 m², v súčasnosti zap. na LV č. XXX pre k.ú. D. vo vlastníctve žalovanej. Podľa súdu opísanej argumentácii žalobcov nemožno prisvedčiť, nakoľko pokiaľ právny predchodca žalobcov N. W. akýmkoľvek spôsobom užíval pozemok KNC - parc.č. XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 220 m² od roku 1947 do roku 1960, kedy dňa 10. 05. 1960 bola spísaná dohoda spoluvlastníkov o rozdelení nehnuteľností, to znamená, že právny predchodca žalobcov N. W. v období od roku 1947 do roku 1960 užíval predmetný pozemok titulom spoluvlastníckeho vzťahu k nemu, preto nemožno ani uvažovať o tom, že takýto spôsob držby predmetného pozemku právnym predchodcom žalobcov by mohol vyústiť do nadobudnutia práva vecného bremena vydržaním.

1.2. Okrem toho súd prvej inštancie zdôraznil, že žalobcovia žalobu skutkovo vymedzovali tak, že už ich právny predchodca N. W. nadobudol predmetné vecné bremeno vydržaním, v spore ich tak zaťažovalo dôkazné bremeno na preukázanie splnenia zákonných podmienok pre takýto záver. Žalobcovia však v súdnej veci nepreukázali existenciu právneho titulu, a to ani domnelého, na základe ktorého mohol ich právny predchodca N. W. odvodzovať svoju oprávnenú držbu podľa ust. § 145 ods. 1 Stredného Občianskeho zákonníka ako jedného z predpokladov nadobudnutia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním podľa ust. § 168 ods. 1 v spojení s ust. § 116 ods. 1 Stredného Občianskeho zákonníka. Žalobcovia totiž existenciu tvrdenej ústnej dohody z roku 1947 nepreukázali žiadnym relevantným dôkazom. Preukázali iba existenciu dohody spísanej dňa 10. 05. 1960 formou zápisnice napísanej na bývalom MNV v D. založenej na č.l. 182, avšak z jej obsahu nijakým spôsobom nevyplýva dohoda spoluvlastníkov o prechode a prejazde cez pozemok v súčasnosti vo vlastníctve žalovanej KNC parc.č. XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 220 m², zap. v súčasnosti na LV č. XXX pre k.ú. D.. Pokiaľ právni predchodcovia žalobcov využívali pozemok KNC parc.č. XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 220 m², zap. na LV č. XXX pre k.ú. D. vo vlastníctve žalovanej na prechod a prejazd k stavbe v ich vlastníctve, využívali ho bez právneho dôvodu. K vydržaniu nadobudnutia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu totiž nestačí správanie, ktoré by mohlo byť obsahom takéhoto práva. Ak má viesť takéto správanie (v súdnej veci, prechod a prejazd cez cudzí pozemok) k vydržaniu, musí byť využívané ako právo a ten kto sa takto správa, musí byť so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že je subjektom vykonávajúceho práva a že toto právo vykonáva pre seba. Z právnych titulov, na ktoré žalobcovia počas konania poukazovali, ani z iných okolností nimi tvrdených, nie je možné prijať záver o existencii oprávnenej držby na strane právnych predchodcov žalobcov. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti okresný súd s poukazom na ustanovenia § 129 ods. 1, § 130 ods. 1, § 134 ods. 1 až 4, § 151o Občianskeho zákonníka, ďalej § 40 ods. 1, 2, § 111 ods. 1, § 112, § 114, § 115, § 116, § 118 a § 145 Stredného občianskeho zákonníka (všetky ustanovenia citovaného v napadnutom rozsudku) uzavrel, že pre absenciu právneho titulu, čo i len domnelého, nemohli byť právni predchodcovia žalobcov dobromyseľní v tom, že im takéto právo vecného bremena patrí, t.j. nemohli nadobudnúť právo zodpovedajúce vecnému bremenu spočívajúce v práve prechodu a prejazdu cez pozemok KNC parc.č. XX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 220 m² vydržaním, nakoľko na ich strane nie sú splnené základné zákonné podmienky vydržania.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov rozsudkom z 28. septembra 2023 sp. zn. 10Co/19/2023 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

2.1. Vyhodnotiac obsah predostretých odvolacích námietok (body 9 až 13 odôvodnenia), odvolatelia sa zamerali práve a len na spochybnenie/vyvrátenie záveru súdu prvej inštancie založeného na konštatovaní nenaplnenia podmienok/predpokladov vydržania (body 5 a 6 odôvodnenia). S poukazom na principiálnu

viazanosť (§ 380 CSP) odvolacieho súdu (výlučne) dôvodmi vymedzenými/formulovanými odvolateľom je preto potrebné zdôrazniť, že odvolatelia tak v plnej miere rezignovali na primárny/samostatný dôvod (bod 4 odôvodnenia) vedúci okresný súd k záveru o neopodstatnenosti podanej žaloby a to skutočnosť, že existencia spoluvlastníckeho práva (ich právneho predchodcu v relevantnej dobe) k príslušnej nehnuteľnosti pojmovovo vylučuje možnosť zaťaženia takéhoto pozemku zriadením vecného bremena v prospech tohto spoluvlastníka. Spoluvlastník totiž vykonáva právo prechodu/prejazdu cez svoj pozemok (práve) titulom výkonu jednej z obsahových foriem realizácie spolu/vlastníckeho práva, t.j. práva vec užívať. Uvedené bez ďalšieho spôsobuje/zakladá procesný neúspech odvolateľov v tomto štádiu konania, nakoľko z hľadiska procesnej ekonómie kvalifikované (resp. žiadne) nespochybnenie určujúceho (a samostatného) dôvodu zamietnutia žaloby nevyhnutne vedie ku konštatovaniu vecnej správnosti napadnutého rozsudku.

2.2. Na tomto závere nič nemení ani dodatočne v duplike prezentovaný nesúhlas odvolateľov (bod 17 odôvodnenia) „so stanoviskom žalovanej“, že spoluvlastník nemôže nadobudnúť vecné bremeno. Podstatou/zmyslom inštitútu riadneho opravného prostriedku (odvolania) v civilnom sporovom konaní totiž nie je púhe vyslovenie nesúhlasu so stanoviskom protistrany, ale primárne kvalifikované spochybnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie a to (§ 365 ods. 3 CSP) prostredníctvom dôvodov uplatnených v lehote na podanie odvolania (ktorá lehota už v čase predmetného vyjadrenia žalobcov dávno uplynula). Obsahu spisu nezodpovedá ani tvrdenie odvolateľov o charaktere ich skutkových tvrdení (ohľadne dohody) ako nesporných. Žalovaná strana totiž hneď v rámci prvého vyjadrenia (č.l. 72 a nasl. spisu) komplexne poprela argumentáciu žalobcov. Keďže odvolacie námietky vymedzené žalobcami neboli dôvodné a odvolací súd nezistil ani nedostatky v postupe okresného súdu, na ktoré prihliada z úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP), v meritórnej časti napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhli, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel, resp. tento rozsudok zrušil. Dovolatelia v dovolaní namietali, že rozsudok odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnený, je nepreskúmateľný, prekvapivý a arbitráry, namietali tiež nedostatočne zistený skutkový stav a nesprávne právne posúdenie. V posudzovanom prípade rozpor skutkových zistení a záverov súdu prvej i druhej inštancie čo do posúdenia otázky nemožnosti vzniku práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu z dôvodu údajnej existencie spoluvlastníctva po 10. 05. 1960 nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Za nesprávne právne posúdenie považujú dovolatelia záver, že po 10. 05. 1960 nemohlo vzniknúť právo zodpovedajúce vecnému bremenu, lebo právny predchodca žalobcov N. W. bol naďalej spoluvlastníkom nehnuteľnosti, ku ktorej sa dožadujú práva zriadiť vecné bremeno. Súdny vyhodnotil existenciu spoluvlastníctva ako prekážku vzniku práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu, hoci po 10. 05. 1960 spoluvlastníctvo právnych predchodcov žalobcu už k pozemku, cez ktorý sa realizovalo právo prechodu, neexistovalo.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcov navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol ako neprípustné a priznal jej náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné ako neprípustné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je

vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (porov. napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné.

12. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

13. Dovolatelia prípustnosť podaného dovolania vyvodzovali v prvom rade z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Dovolací súd už konštantne uvádza, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, že došlo až k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a súčasne dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

15.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

15.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

16. Dovolatelia prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces opreli o tvrdenie, že rozsudok odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnený, je nepreskúmateľný, prekvapivý a arbitrárny, namietali tiež nedostatočne zistený skutkový stav a nesprávne právne posúdenie. Konkrétne namietali rozpor skutkových zistení a záverov súdu prvej i druhej inštancie v otázke posúdenia nemožnosti vzniku práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu z dôvodu údajnej existencie spoluvlastníctva právneho predchodcu žalobcov po 10. 05. 1960.

17. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľom namietaným procesným vadám.

18. Dovolací súd v prvom rade zdôrazňuje, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní. V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj Ústavný súd SR, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017).

18.1. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je vo vzťahu k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku subsidiárnym, čo znamená, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku, a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom. V prípade, že takéto námietky v odvolacom konaní neuplatnil, hoci tak urobiť mohol a mal, tieto námietky ex post nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania. Dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne). Hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

19. V danej veci je z obsah spisu jednoznačné, že žalobcovia v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie sa zamerali práve a len na spochybnenie/vyvrátenie záveru súdu prvej inštancie založeného na konštatovaní nenaplnenia podmienok/predpokladov vydržania (body 5 a 6 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), odvolatelia v plnej miere rezignovali na primárny/samostatný dôvod (bod 4 odôvodnenia odvolacieho súdu) vedúci okresný súd k záveru o neopodstatnenosti podanej žaloby a to skutočnosť, že existencia spoluvlastníckeho práva (ich právneho predchodcu v relevantnej dobe) k príslušnej nehnuteľnosti pojmovo vylučuje možnosť zaťaženia takéhoto pozemku zriadením vecného bremena v prospech tohto spoluvlastníka.

19.1. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní pritom vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy, už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a

návrhy odvolací súd riadne preskúmal. Nedávalo by totiž žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by dovolací súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejme), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom.

20. V posudzovanom prípade ide o kontradiktórne sporové konanie, v ktorom platí zásada, že práva patria bdelym (vigilantibus iura scripta sunt). Ak potom žalobcovia uvedené námietky (argumentáciu) zakladajúce prípustnosť a dôvodnosť dovolania neuplatnili už v odvolacom konaní, nemôže ju dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie namiesto rozsudku odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť (obdobne napr. 8Cdo/8/2020, 9Cdo/89/2023).

21. Dovolací súd preto posúdil dovolanie dovolateľov z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP ako neprípustné, následne pristúpil k posúdeniu dovolania z hľadiska dovolateľmi namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

22. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

23. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

24. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

25. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Relevanciu podľa citovaného ustanovenia má len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 2 CSP) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti prípadu - súčasne platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom. Treba zdôrazniť, že nie je úlohou odvolacieho súdu vymedziť právnu otázku; zákonodarca túto povinnosť ukladá dovolateľovi.

26. Dovolací súd konštatuje, že dovolatelia v dovolaní jasne a zrozumiteľne neformulovali žiadnu právnu otázku, len veľmi stručne skonštatovali, že za nesprávne právne posúdenie považujú záver, že po 10. 05. 1960 nemohlo vzniknúť právo zodpovedajúce vecnému bremenu, lebo právny predchodca žalobcov N. W. bol naďalej spoluvlastníkom nehnuteľnosti, ku ktorej sa dožadujú práva zriadiť vecné bremeno. Zároveň je potrebné konštatovať, že ak by aj vo vzťahu k vyššie uvedenému právnomu posúdeniu formulovali jasnú právnu otázku, ani tak by nebolo možné pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu, a to z rovnakých dôvodov, aké dovolací súd konštatoval v bodoch 18 - 20 tohto

rozhodnutia. Ak žalobcovia uvedené námietky (argumentáciu) nesprávneho právneho posúdenia otázky, či existencia spoluvlastníckeho práva (ich právneho predchodcu v relevantnej dobe) k príslušnej nehnuteľnosti pojmovovo vylučuje možnosť zaťaženia takéhoto pozemku zriadením vecného bremena v prospech tohto spoluvlastníka, zakladajúce prípustnosť a dôvodnosť dovolania, neuplatnili už v odvolacom konaní, nemôže ich dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie namiesto rozsudku odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť.

27. Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum, nakoľko obsah dovolania a vymedzenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nemalo zákonom vyžadované náležitosti. Pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, jeho postup by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

28. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd odmietol podané dovolanie podľa § 447 písm. c) a písm. f) CSP, v zmysle ktorých dovolací súd odmietne dovolanie, ak nedošlo k porušeniu procesných práv dovolateľa a ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

29. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.